

«
**Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная»
АВТОМОБИЛЬ КӨЛІГІН ЕРІКТІ САҚТАНДЫРУ ЕРЕЖЕЛЕРІ**

БӨЛІМ 1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1.1. Осы «Автомобиль көлігін ерікті сақтандыру» ережелеріне негізделе отырып: «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» (әрі қарай – Ережелер) Акционерлік қоғам «Сақтандыру компаниясы «АСКО» (әрі қарай – Сақтандырушы) азаматтар мен заңды тұлғалармен (әрі қарай – Сақтанушылар) «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» атты автомобиль көлігін ерікті сақтандыру шарттарын жасайды (әрі қарай – «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» сақтандыру шарты).

1.2. Осы Ережелерде келесі ұғымдар қолданылады:

Автомобиль көлігінің құралы (әрі қарай – АКҚ) – автобус, микроавтобус, жеңіл және жүк автомобильдері, автомобиль тіркемелері, жартылай тіркемелер, сондай-ақ белгілі бір тауарларды тасымалдауға арналған мамандандырылған автомобильдер және әртүрлі, негізінен транспортқа жатпайтын жұмыстарды орындауға арналған арнайы автомобильдер сияқты автомобиль көлігінің қозғалмалы құрам бірлігі.

Пайда алушы – «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» сақтандыру шартына сәйкес сақтандыру төлемін алушы тұлға. Пайда алушылар ретінде азаматтар да, заңды тұлғалар да әрекет ете алады.

АКҚ-ның нақты құны – сақтандыру объектісінің бәсекелестік жағдайында, мәміле тараптары объект туралы барлық қолжетімді ақпаратқа ие болған кезде, мәміле бағасына ешқандай ерекше жағдай әсер етпей, ең ықтимал сатылу бағасы.

БӨЛІМ 2. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІ

2.1. Сақтандыру объектісі – Сақтанушының мүліктік мүдделері, автомобиль көлігін (АКҚ) иелену, пайдалану және оған ие болу құқықтарымен байланысты.

2.2. «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP» сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру объектілері мыналарды қамтуы мүмкін:

- Автомобиль көліктері (жеңіл, жүк және жүк-жолаушы автомобильдері, зауыттық тіркемелер мен жартылай тіркемелер, автобустар мен микроавтобустар, мотоциклдер, мотороллерлер, мопедтер, мотоколяскилер, мотонарты және шаналар, квадроциклдер);
- Қосымша орнатылған құрал-жабдықтар мен АКҚ-ға арналған керек-жарақтар (автомобиль радио-телевизиялық аппаратурасы, салондарға арналған қосымша жабдықтар, жарық және сигнал беру құралдары, зауыттық жинаққа кірмейтін арнайы бояулар, тіркемені тартуға арналған қондырғылар).

2.3. «Расширенная» сақтандыру шарты бойынша тек Сақтандырушымен міндетті сақтандыру шарты жасасқан АКҚ иелері сақтандырылуы мүмкін.

БӨЛІМ 3. САҚТАНДЫРУ ОҚИҒАЛАРЫНЫҢ ТІЗІМІ

3.1. Сақтандыру оқиғасы – АКҚ-ны пайдалану кезінде кенеттен орын алған күтпеген жағдай, нәтижесінде оның зақымдалуы немесе жойылуына әкеп соққан жағдай, атап айтқанда:

Шарт	«Стандарт»	«Расширенная»	«Классик», «Хранитель» «Ущерб» «Автоперсона-1» ¹ «VIP»
Сақтандыру оқиғалары	Жол-көлік оқиғасынан келетін зиян	Жол-көлік оқиғасынан келетін зиян, оның кінәлісі Сақтанушы (Сақтандырылған) деп танылған	Жол-көлік оқиғасынан келетін зиян
			Ұрлық
			Табиғи апаттардан келетін зиян
			Шыны қаптамасы
			Үшінші тұлғалардың заңсыз әрекеттері
			Басқа күтпеген оқиғалардан келетін зиян

Көлік апаты кезінде келетін зиян – сақтандырылған көліктің басқа механикалық көлікпен соқтығысу нәтижесінде зақымдануы.

Ұрлық – көлікті заңсыз иелену, бірақ ұрлық мақсатында емес, нәтижесінде көліктің немесе оның қосымша жабдықтарының зақымдалуы немесе жойылуы мүмкін жағдай.

Табиғи апаттардан келетін зиян – сақтандырылған көліктің белгілі бір табиғи апаттардың салдарынан зақымдалуы немесе жойылуы, оларға мыналар жатады: дауыл (қар, құм, су дауылы), ураган (Бофорт шкаласы бойынша 12 балдан жоғары), нөсер жаңбыр (қар қоса), жер сілкінісі (Рихтер шкаласы бойынша 6 балдан жоғары), су тасқыны, құз құлауы, топырақ сырғуы, су тасқыны (су тасу оқиғалары қоспағанда).

Шынының сынуы (үшінші тұлғалардың заңсыз әрекеттерінен басқа) – сақтандырылған көліктің алдыңғы және/немесе бүйір терезелерінің кездейсоқ зақымдануы, толық сыну, жарықтар немесе сызаттар түрінде.

Үшінші тұлғалардың заңсыз әрекеттері – бұл сақтандырылған көлікті зақымдау және/немесе жоюға бағытталған, материалдық зиян келтіретін заңсыз әрекеттер, олар Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес ұрлық, тонау немесе қарақшылық ретінде танылуы мүмкін.

Басқа күтпеген жағдайлардан келетін зиян – сақтандырылған көліктің басқа күтпеген жағдайлар нәтижесінде зақымдалуы немесе жойылуы, оларға мыналар жатады: өрт, жарылыс, найзағай түсуі, мұз астына бату, қозғалмайтын немесе қозғалатын объектілерге соғылу (құрылымдар, кедергілер, жануарлар және т.б.) (көлік апаттарын қоспағанда), сақтандырылған көлікке бөтен заттардың кездейсоқ түсуі.

Көлік апаты (Көлік-тасымалдау оқиғасы) – жолда қозғалыс кезінде транспорт құралдарының қатысуымен орын алған оқиға, нәтижесінде адамдар жарақат алып немесе қаза тауып, көліктер, құрылыстар, жүк заттары зақымданып, басқа материалдық зиян келтірілген жағдай.

4-БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ОҚИҒАЛАРЫНАН ШЫҒАРУ ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУДЫ ШЕКТЕУ

¹ «Автоперсона-1» сақтандыру шарты бойынша тәуекелдер тізімі тараптармен кемінде 3-тен төмен емес мөлшерде белгіленеді.

4.1. Сақтандыру оқиғаларынан шығару:

Сақтандырылған көліктің зиян шегуі келесі жағдайларда сақтандыру оқиғасы ретінде қарастырылмайды:

- Сақтандырылған көлікті басқаруға рұқсат етілген тұлғаның іс-әрекеттері немесе әрекетсіздігі, сақтандыру оқиғасының пайда болуына немесе оның туындауына ықпал ететін.
 - Мұндай іс-әрекеттерге жол белгілерін, сигналдарды, жол сызықтарын, қозғалысқа шектеу енгізетін немесе алып тастайтын белгілерді, басымдық белгілерін немесе көліктің қозғалыс бағытын белгілеу белгілерін жүргізушінің тікелей елемей немесе орындамауы жатады, бірақ өз-өзін қорғау немесе төтенше қажеттілік жағдайларында жасалған әрекеттерден басқа.
- Сақтандырылған көлікті кез келген әдіспен тарту;
- Сақтандырылған көлікпен басқа көліктерді тарту;
- Халық толқулары, ереуілдер, азаматтық соғыс, әскери әрекеттер немесе терроризм актілері;
- Сақтандырылған көлікті билік өкілдерінің талабымен тәркілеу, қамау немесе жою;
- Жарылғыш заттар немесе радиоактивті материалдарды тасымалдау, кез келген түрдегі радиация әсері.

4.2. Сақтандыру қорғанысына кірмейтін жағдайлар:

- Сақтандыру оқиғасы кезінде сақтандырылған көлікте болған мүліктің зияны;
- Моральдық зиян, мүмкін болған кіріс жоғалту, айыппұлдар, неустойка, тауарлық көрінісінің жоғалуы;
- Сақтандыру объектісін жетілдіру немесе жаңарту шығындары;
- Сақтандырылған көлікті басқаруға рұқсат етілген тұлғаның алкоголь, есірткі, токсикомания, сондай-ақ дәрі-дәрмектер әсерінде көлікті басқаруы;
- Сақтандырылған көлікті заңсыз мақсатта қолдану, соның ішінде сотпен қылмыстық жауапкершілікке тартылатын әрекеттер жасау немесе көліктің қылмыс құралы болуы;
- Көлікті сынақтарда, спорттық іс-шараларда немесе оқу мақсатында пайдалану, егер сақтандыру шартында басқаша көрсетілмеген болса;
- Оқиға болған жерден қашып кету немесе медициналық тексеруден бас тарту;
- Сақтандыру оқиғасының себептері мен жағдайлары бойынша уәкілетті органдардың қорытындысы болмауы, егер сақтандыру шартында басқаша көрсетілмеген болса;
- Көлікті пайдалану кезінде қауіпсіздікке және қоршаған ортаға қауіп төндіретін ақаулар мен негізгі ережелерді сақтамау, өрт қауіпсіздігі және жарылғыш заттарды тасымалдау/сақтау ережелерін бұзу;
- Бірте-бірте әсер ететін себептер: тозу, коррозия, зең, саңырауқұлақ, ылғалды немесе құрғақ шіріу, өндірістік ақау, деформация;
- Шатырдың немесе люктердің (тек сақтандыру оқиғасы салдарынан зақымданбаған болса) ағып кетуі немесе терезелерді ашық қалдыру;
- Өрт, егер ол қосымша орнатылған электр немесе басқа жабдықтың ақауынан шыққан болса;
- Пассажирлер мен жүктің шекті мөлшерінен асыру;
- Көлікті сақтандырушының жазбаша келісімінсіз жалға беру, лизингке беру немесе прокатқа беру кезінде;
- Жалдау, лизинг немесе прокатқа берілген көліктің иесіне қайтарылмауы;
- Басқаруға рұқсат етілмеген тұлғаның көлікті басқаруы;
- Басқаруға рұқсат етілген, бірақ жарамды жүргізуші куәлігі жоқ тұлғаның көлікті басқаруы;
- Жарамды санаттағы жүргізуші куәлігі жоқ тұлғаның көлікті басқаруы;
- Көліктің тіркеу белгілері, қосымша доңғалақтар ұрлануы немесе зақымдалуы;

- Көліктің кез келген жүк көтергіш механизмдері арқылы зақымдалуы (тасымалдау, жүктеу-үсіру, техникалық тексеріс және жөндеу);
- Зауыттық жабдыққа кірмейтін қосымша жабдықтың зақымдануы немесе жоғалуы, егер ол бөлек сақтандырылмаған болса;
- Көлікте от жағу немесе абайсыз қарау салдарынан болған жағдайлар.

4.3. Сақтандыруға қабылданбайды:

- 25 жылдан асқан автокөліктер;
- Жолаушыларды тасымалдау үшін кәсіпкерлік мақсатта қолданылатын автокөліктер.
-

5-БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ СУММАСЫН АНЫҚТАУ ТӘРТІБІ

5.1. Сақтандыру соммасы – бұл сақтандыру оқиғасы болған жағдайда Сақтандырушы сақтандыру төлемін жасауға міндетті болатын ақша сомасы.

5.2. Сақтандыру суммалары тараптар келісімі бойынша белгіленеді және төмендегідей минималды және максималды шектерге ие:

Сақтандыру шарты	«Стандарт», «Классик», «Хранитель», «VIP»	«Ущерб»	«Автоперсона-1»	«Расширенная»
Ең төменгі сақтандыру соммасы	Нақты құны	100 000	500 000	50 000
Ең жоғары сақтандыру соммасы		Нақты құны		200 000

6-БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАСУ ТӘРТІБІ

6.1. «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» сақтандыру шарттары жазбаша түрде келесі жолдармен жасалады:

- Сақтандырушының осы Сақтандыру ережелеріне қосылуы және сақтандыру полисін рәсімдеуі арқылы;
- Тараптардың «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» сақтандыру шартын жасау арқылы.

6.2. «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» сақтандыру шарты Сақтандырушының жазбаша өтініші негізінде жасалады. Сақтандырушының өтінішін алғаннан кейін Сақтандырушыдан тәуекел дәрежесін сипаттайтын құжаттар талап етілуі мүмкін.

6.3. Сақтандырушының өтінішін алғаннан кейін, көлікті тексеріп, болжамды тәуекелді бағалаған соң, Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысын есептейді.

6.4. «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» сақтандыру шартын рәсімдеу Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысын немесе төлемін төлегеннен кейін жүзеге асырылады, егер сақтандыру шартында басқаша көрсетілмеген болса.

7-БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ МЕРЗІМІ ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫЛАТЫН АУДАНЫ

7.1. «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» сақтандыру шарты оған қол қойылған сәттен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болып табылады.

7.2. Сақтандыру шартының әрекет ету мерзімі тараптар келісімі бойынша анықталады және «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» шартында көрсетіледі.

7.3. Сақтандыру қорғанысының кезеңі шарттың әрекет ету мерзімімен сәйкес келеді, егер шартта басқаша көрсетілмесе.

7.4. Сақтандыру шарты қолданылатын аумақ:

- «Стандарт», «Расширенная», «Ущерб»² – Қазақстан Республикасының аумағымен шектеледі;
- «Классик», «Автоперсона-1» – Қазақстан Республикасы және ТМД елдері;
- «Хранитель», «Ущерб», «VIP» – шектеусіз.

Егер шартта сақтандыру аумағы туралы мәлімет жоқ болса, сақтандыру аумағы Қазақстан Республикасы территориясы болып есептеледі.

8-БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУШЫНЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕРІ

8.1. Сақтандырушының құқығы:

Сақтандырушы:

- Сақтандыру шарттарының талаптарымен танысуға құқылы;
- Сақтандыру шартын «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» жоғалтқан жағдайда оның дубликатын алуға құқылы;
- Сақтандырылған көлікті басқаруға рұқсат етілген тұлғалар тізімін жазбаша өтініш арқылы өзгертуге және тараптар қосымша келісімге қол қойған жағдайда өзгерістер енгізуге құқылы;
- Сақтандыру шартын «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» мерзімінен бұрын бұзу құқығына ие.

8.2. Сақтандырушының міндеттері:

Сақтандырушы:

- Сақтандыру сыйлықақысын «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» шартында көрсетілген мөлшерде және тәртіппен төлеуге міндетті;
- Шартқа қол қойған кезде сақтандыру тәуекелін бағалауға маңызды барлық мәліметтерді хабарлауға, сондай-ақ Сақтандырушының өтініші бойынша сақтандырылған көлікті көрсетуге міндетті;
- Шарт жасалғаннан кейін және әрекет ету мерзімі ішінде басқа сақтандыру ұйымдарымен жасалған ұқсас тәуекелдерге арналған барлық сақтандыру шарттары туралы хабарлауға міндетті. Егер сақтандыру оқиғасы кезінде ұқсас тәуекелдер бойынша басқа шарттар да болса, төлем сақтандыру сомаларының пропорционалды қатынасына сәйкес бөлінеді, ал Сақтандырушы өз үлесі бойынша ғана төлем жасайды, себебі жалпы төлем сомасы зиян мөлшерінен аспауы керек;
- Ұзақ уақыт (2 күннен астам қатарынан) көлікті пайдаланбайтын жағдайда, сақтандырылған көліктің қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін оны күзетілетін автотұраққа (жер асты паркингі, гараж) қоюға міндетті;
- Сақтандырушының жазбаша нұсқауы бойынша зақымдалған көлікті тәуелсіз сараптама үшін ұсынуға міндетті;
- Зақымдалған көлікті жөндеуге дейін немесе оған қатысты меншік құқығынан бас тартуға дейін Сақтандырушыға көрсетуге міндетті;

² Ең жоғары сақтандыру сомасы бойынша сақтандыру жағдайларын қоспағанда»

- Көліктің ұрлануы, жасырынуы немесе жойылуы жағдайында Сақтандырушыға көлікке қатысты барлық құжаттардың түпнұсқасын және кілттерін тапсыруға міндетті;
 - Сақтандыру төлемі жасалғаннан кейін ұрланған көлік қайтарылған немесе зиян оның жасаушысы арқылы өтелген жағдайда, Сақтандырушыға алынған төлемнен жөндеу шығындарын алып қайтара отырып, төлемді қайтаруға міндетті;
 - Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасы бойынша белгілі бір мерзім ішінде сақтандыру төлеміне толық немесе ішінара құқық бермейтін жағдай анықталған жағдайда, алынған төлемді толық немесе ішінара қайтаруға міндетті;
 - Сақтандыру оқиғасының болғанын және келтірілген зиянды дәлелдеуге жауапты;
 - «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» сақтандыру шартында және Қазақстан Республикасының заңнамасында қарастырылған басқа да әрекеттерді орындауға міндетті.
- 8.3. «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная»** сақтандыру шартында Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмейтін қосымша құқықтар мен міндеттер көзделуі мүмкін.

9-БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУШЫНЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕРІ

9.1. Сақтандырушының құқығы:

Сақтандырушы:

- Сақтандырушыдан сақтандыру сыйлықақысын толық және уақытылы төлеуді талап етуге құқылы;
- Шартқа қол қою кезінде Сақтандырушы ұсынған ақпаратты және шарттың орындалуын тексеруге құқылы;
- Сақтандырушыға шарт талаптарын өзгертуге рұқсат бермеуге құқылы;
- Сақтандыру оқиғасы жағдайына қатысты құжаттарды талап етуге құқылы;
- Сақтандыру оқиғасының себептері мен жағдайларын өздігінен анықтауға, қажет болған жағдайда уәкілетті органдарға тиісті құжаттар мен ақпарат алу үшін сұрау жолдауға құқылы;
- Зақымдалған сақтандырылған көлікті тексеруге немесе зерттеуге, сондай-ақ сақтандыру оқиғасының себептері мен зиян көлемін анықтау үшін басқа да әрекеттерді жасауға құқылы;
- Сақтандыру төлемін жасауға бас тартуға немесе оның көлемін азайтуға, барлық жағдайлар анықталғанға дейін төлемді кейінге қалдыруға құқылы, бұл әрекет Сақтандыру шарты және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасы негізінде жүзеге асырылады;
- Қалпына келтірілген сақтандырылған көлікті тексеру үшін көрсетуін талап етуге құқылы. Егер Сақтандырушы бұл талапты орындаудан бас тартса, сақтандырушы болашақта ұқсас зақымдарға жауап бермейді;
- Сақтандырушының құқықтарын қорғау, сақтандыру оқиғасына қатысты барлық істерді жүргізу, сондай-ақ Сақтандырушы атынан сот істерін бастау және жүргізуге құқылы. Осы жағдайда Сақтандырушы Сақтандырушыға мүмкін көмекті көрсетуге міндетті;
- Зиян келтірген тұлғаға қарсы кері талап қоюға құқылы;
- «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзу құқығына ие;
- Шартта және Қазақстан Республикасының заңнамасында қарастырылған басқа да әрекеттерді орындауға құқылы.

9.2. Сақтандырушының міндеттері:

Сақтандырушы:

- Сақтандыру оқиғасы болған жағдайда сақтандыру төлемін 11-Бөлімде көрсетілген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде жүзеге асыруға міндетті;

- Сақтандырушыны Сақтандыру ережелерімен таныстыруға және оның өтініші бойынша олардың көшірмесін беруге (жөнелтуге) міндетті;
 - Сақтандыру құпиялылығын қамтамасыз етуге, яғни Сақтандырушы және оның мүлдітік жағдайы туралы мәліметтерді жария етпеуге міндетті, Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда;
 - Сақтандырушының жазбаша өтініші бойынша «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» сақтандыру шартының дубликатын беруге міндетті;
 - Сақтандыру оқиғасы кезінде зиянды азайту үшін Сақтандырушы жұмсаған шығындарды өтеуге міндетті;
 - «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» сақтандыру шартында және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында қарастырылған басқа да әрекеттерді орындауға міндетті.
- 9.3.** «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» сақтандыру шартында Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмейтін қосымша құқықтар мен міндеттер көзделуі мүмкін.

10-БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ОҚИҒАСЫ КЕЗІНДЕ САҚТАНДЫРУШЫНЫҢ (САҚТАНДЫРЫЛҒАНДЫҢ) ӘРЕКЕТТЕРІ

10.1. Сақтандыру оқиғасы болған жағдайда Сақтандырушы міндетті:

- Оқиға орнына дереу Сақтандырушының авариялық комиссарын шақыру;
- Көлікті құтқару, зиян тәуекелін азайту және қосымша зиян тудыратын себептерді жою үшін мүмкін шараларды дереу қабылдау, сондай-ақ сақтандыру оқиғасы туралы 3 (үш) жұмыс күні ішінде Сақтандырушыға кез келген қолжетімді жолмен хабарлау, хабарламада оқиға орны, уақыты және барлық жағдайлар көрсетілуі тиіс. Ауызша хабарлама кейінгі 24 сағат ішінде жазбаша түрде расталуы қажет;
- Құзыретті органдардың зиян келтіру фактісі бойынша қабылдаған шаралары (тергеу, сотқа шақыру, тексеру үшін шақыру және т.б.) туралы Сақтандырушыға хабарлау;
- Көлікті Сақтандырушының өкіліне тексеру үшін ұсыну.

10.5. Сақтандыру оқиғасының болғанын және келтірілген зиянды дәлелдеу міндеті Сақтандырушыға (Сақтандырылғанға, Пайда алушыға) жүктеледі.

11-БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ОҚИҒАСЫНЫҢ БОЛҒАНЫН ЖӘНЕ ЗИЯН МӨЛШЕРІН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАР ТІЗІМІ

11.1. Сақтандыру төлемін жасау мәселесін шешу үшін Сақтандырушыға келесі құжаттар ұсынылады:

- Сақтандыру оқиғасы туралы Сақтандырушының немесе оқиға кезінде сақтандырылған көлікті басқарған тұлғаның жазбаша өтініші;
- «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» сақтандыру шартының түпнұсқасы (немесе оның дубликаты);
- Көлік тіркеу куәлігінің, жүргізуші куәлігінің және оқиға кезінде көлікті басқарған тұлғаның жеке куәлігінен көшірмелер;
- Құзыретті органдардың тиісті құжаттарының түпнұсқалары немесе уәкілетті тұлғалармен расталған көшірмелері (жол полициясы, прокуратура, тергеу, дознание, сот органдары, өрт бақылау органдары, медициналық мекемелер және т.б. құжаттар);
- Сақтандырушының немесе Пайда алушының жеке куәлігінің көшірмесі;
- Пайда алушының (зиян шеккен адамның) сақтандыру төлемі туралы жазбаша өтініші, банк реквизиттерімен қоса;
- Зиян келтірген тұлғаға қарсы кері талап құқығын жүзеге асыру үшін қажет құжаттар.

«ҰРЛАУ» тәуекелі бойынша Сақтандырушы қосымша ұсынады:

- Көлікке арналған тіркеу құжаттарының түпнұсқалары (көлік тіркеу куәлігі) және көліктің кілттер жинағының түпнұсқасы;
- Көліктің ұрлануы немесе жасырылуы туралы Сақтандырушының ішкі істер органдарына жазбаша өтінішінің көшірмесі;
- Құзыретті органдардың құжаттарының түпнұсқалары немесе уәкілетті тұлғалармен расталған көшірмелері (қылмыстық іс қозғау, кінәлі тұлғаларды анықтау және т.б. туралы анықтама);
- «Абандон» бойынша Сақтандырушыға көлікті меншік ретінде беруден бас тарту туралы Сақтандырушының жазбаша өтініші.

11.2. Егер Сақтандыру төлемін шешу үшін қосымша ақпарат қажет болса, Сақтандырушы басқа құжаттарды талап етуге құқылы.

11.3. Егер Сақтандырушы (Сақтандырылған) 11.1-бапта көрсетілген құжаттарды ұсынбаса, Сақтандырушы жеті жұмыс күнінен кешіктірмей жетіспейтін құжаттар туралы жазбаша түрде хабарлауға міндетті.

12-БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖАСАУ ТӘРТІБІ ЖӘНЕ ШАРТТАРЫ

12.1. Сақтандыру төлемі – сақтандыру оқиғасы болған жағдайда төленетін ақша сомасы.

12.2. Сақтандырушы сақтандыру төлемін жасау туралы шешім қабылдайды немесе төлем жасауға бас тарту туралы шешім қабылдайды және Сақтандырушыға негізделген жазбаша бас тартуды Сақтандырушының барлық қажетті құжаттарды ұсынғаннан кейін 15 (он бес) жұмыс күні ішінде жолдайды, ал «Ұрлау» тәуекелі бойынша – 60 (алпыс) жұмыс күні ішінде.

Егер ұсынылған құжаттарды түзету қажет деп табылса, олардың қаралу мерзімі түзетілгенге дейін тоқтатылады. Осы тармақта көрсетілген мерзім түзетілген құжаттарды Сақтандырушыға ұсынған күннен қайта басталады.

12.3. Бір себеппен болған бірнеше зияндар бір сақтандыру оқиғасы ретінде қарастырылады.

12.4. Сақтандыру төлемінің сомасы сақтандыру сомасынан аспауы тиіс.

12.5. Егер сақтандырылған көліктің сақтандыру сомасы шарт жасалған күндегі оның нақты құнынан жоғары болса, сақтандыру көліктің нақты құнынан асатын бөлігінде жарамсыз болып есептеледі³. Сақтандыру сомасының көліктің нақты құнына сәйкес еместігі сақтандыру оқиғасы болған кезде Сақтандырушы арқылы анықталуы мүмкін.

Егер сақтандыру оқиғасы болған сәтте сақтандыру сомасы сақтандырылған көліктің нақты құнынан төмен болса, сақтандыру төлемі келесі формула бойынша анықталады:

$$CBY \approx \frac{C}{CI} \cdot F, \text{ қайда}$$

Y - зиян мөлшері, осы шарттың талаптарына сәйкес есептелген, сақтандырылған көліктің сақтандыру оқиғасы болған сәттегі құны негізінде;

C - сақтандыру сомасы;

CI - сақтандыру шарты жасалған сәттегі автокөліктің нақты құны;

F - Франшиза (бар болса).

Сақтандырылған көліктің сақтандыру сомасының нақты құнымен сәйкес еместігі фактісі сақтандыру оқиғасы болған кезде Сақтандырушы тарапынан анықталуы мүмкін.

12.6. Сақтандыру төлемі Сақтандырушының шешімі бойынша толық немесе ішінара нақты түрде зиянды өтеумен алмастырылуы мүмкін, сақтандыру төлемі сомасының шегінде.

³«Ущерб» және «Расширенная» сақтандыру шарттарын қоспағанда

12.7. «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» сақтандыру шарттарында франшиза шартын қолдану қарастырылған, оның мөлшері сақтандыру шартында көрсетілуі тиіс.

Франшиза туралы ақпарат болмаған жағдайда сақтандыру төлемін есептегенде шартсыз франшиза қолданылады:

- Қазақстан Республикасының аумағында: « Ущерб » тәуекелі бойынша сақтандыру сомасының 1 (бір)%, « Угон » тәуекелі бойынша және сақтандырылған көліктің толық жойылуы кезінде – сақтандыру сомасының 10 (он)%;
- Қазақстан Республикасының аумағынан тыс: « Ущерб » тәуекелі бойынша сақтандыру сомасының 10 (он)%, « Угон » тәуекелі бойынша және сақтандырылған көліктің толық жойылуы кезінде – сақтандыру сомасының 30 (отыз)%.

Сақтандыру төлемі шартта көрсетілген франшиза сомасы және үшінші тұлғалардан зиянды өтеу тәртібі бойынша алынған сомалар шегерілгеннен кейін жүргізіледі.

12.8. Сақтандырылған көліктің келтірілген зиянының мөлшері анықталады:

«Стандарт», «Классик», «Автоперсона»	«Хранитель», «Ущерб», «Расширенная»	«VIP»
Сақтандырушы қабылданған әдістемелер мен нұсқаулықтарға сәйкес, сақтандырылған көліктің амортизациялық тозуын ескере отырып, келтірілген нақты зиян мөлшерінде	Тәуелсіз бағалаушы қабылданған әдістемелер мен нұсқаулықтарға сәйкес, сақтандырылған автокөліктің амортизациялық тозуын ескере отырып, келтірілген нақты зиян мөлшерінде	Сақтандырушымен жөндеу жұмыстарының құны мен түрін келісуден кейін арнайы техникалық қызмет көрсету орталығының актісіне сүйене отырып

12.9. Автокөліктің шиналары мен дөңгелек дискілерінің, габариттік және бұрылыс шамдарының, фаралардың, айна мен тұманға қарсы шамдардың зақымдануы немесе толық жойылуы тек сол оқиғаға тікелей немесе жанама түрде байланысты басқа зақымдар болған жағдайда ғана өтеледі.

12.10. Егер сақтандырылған автокөлік толық жойылса (көлік мүлде жойылған жағдайда), және қалпына келтіру жөндеуінің тиімсіздігі анықталса, сондай-ақ жөндеудің құны сақтандырылған автокөліктің сақтандыру оқиғасы болған күнгі нақты құнының 80%-дан асса, Сақтандырушы өз шешімі бойынша төлем жасайды:

- сақтандырылған автокөліктің сақтандыру оқиғасы болған күнгі нақты құны, Сақтандырушыға одан әрі қолдануға жарамды қалдықтарды тапсыру шартымен; немесе
- сақтандырылған автокөліктің сақтандыру оқиғасы болған күнгі нақты құны, одан одан әрі қолдануға жарамды қалдықтардың құны шегерілгеннен кейін.

Сақтандырылған автокөлікті Сақтандырушыға тапсыру үшін оны жол полициясы органдарынан тіркеуден шығару қажет. Көлікті тіркеуден шығару шығындары сақтандыруға кірмейді.

12.11. Сақтандыру төлемі жасалғаннан кейін Сақтандырушы Сақтандырушыдан зақымдалған қосалқы бөлшектерді, олардың ауыстыру құны сақтандыру төлемін есептеу кезінде ескерілген, тапсыруды талап етуге құқылы.

Егер Сақтандырушы қажетті мүлікті тапсырудан бас тартса, Сақтандырушы төлемнің тиісті бөлігін қайтаруды талап ету құқығын өзіне қалдырады.

12.12. «Ұрлау» тәуекелі бойынша сақтандыру төлемі сақтандырылған автокөліктің ұрлану немесе жасырылу күніне сәйкес нақты құны негізінде анықталады, ал Сақтандырушы осы жағдайда өзінің құқықтарын Сақтандырушыға береді, көлік табылған жағдайда.

12.13. Сақтандырушы зиян сомасының 50% дейін төлем жасауға құқылы, егер:

- сақтандырылған автокөлік түнгі уақытта күзетілетін автотұрақта немесе құлыпталатын гаражда тұрмаған болса, немесе сигнализация жүйесі өшірулі болса, ал бұл жағдайларды Сақтандырушы өтінішінде көрсеткен болса;
- көлікті басқаруға рұқсат етілген тұлға көліктің ішіне тіркеу куәлігін және/немесе көліктің тұтану кілттерін қалдырса.

12.14. Сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе ішінара жасаудан бас тарта алады, егер:

- Сақтандырушы сақтандыру оқиғасынан туындаған зиянды азайту шараларын әдейі қабылдамаған болса;
- Сақтандырушыға сақтандыру оқиғасы туралы хабарлама бермеген немесе уақытында хабарламаған болса. Сақтандырушыға оқиға туралы уақытында хабарлау шартында көрсетілген мерзім Сақтандырушының төлемді дұрыс және уақытылы жасау мүмкіндігімен тікелей байланысты;
- Сақтандырушы (зиян шеккен) сақтандыру төлемі жасалғаннан кейін зиян келтірген тұлғаға қатысты кері талап ету құқығынан бас тартса немесе Сақтандырушыға кері талап құқығын жүзеге асыруға қажетті құжаттарды тапсырудан бас тартса.

Егер басқа тұлғалардан зиян толық немесе ішінара өтелсе, Сақтандырушы шарт бойынша төленетін сома мен басқа тұлғалардан алынған немесе тағайындалған өтем арасындағы айырманы ғана төлейді. Сақтандырушы осы өтемдер туралы хабарландыруға міндетті.

13-БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ӘРЕКЕТІН ТОҚТАТУ ШАРТТАРЫ

13.1. «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» сақтандыру шарттарының әрекет ету мерзімі тараптардың келісімімен анықталады.

13.2. Сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылады:

13.2.1. бірінші сақтандыру оқиғасынан кейін («Стандарт», «Автоперсона-1»⁴, «Расширенная»);

13.2.2. толық сақтандыру сомасы мөлшерінде төлем жасалған жағдайда («Классик», «Хранитель», «Автоперсона-1», «VIP»);

13.2.3. сақтандыру тәуекелі сақтандыру оқиғасынан басқа себептермен тоқтатылған жағдайда;

13.2.4. Сақтандырушыны мәжбүрлі түрде тарату туралы сот шешімі заңды күшіне енген жағдайда;

13.2.5. Сақтандырушының ерікті түрде таралуына рұқсат беру туралы уәкілетті органның шешімі заңды күшіне енген жағдайда;

13.2.6. кезекті сақтандыру төлемі төленбеген жағдайда – төлеу күні белгіленген күні;

13.2.7. Қазақстан Республикасының заңнамасында және/немесе сақтандыру шартында көзделген басқа жағдайларда.

13.3. Сақтандырушы «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» шартынан кез келген уақытта бас тарта алады.

Сақтандырушы шартты мерзімінен бұрын бұзу туралы Сақтандырушыны жазбаша өтініш арқылы хабардар етуі керек, бұл өтініш жоспарланған бұзылудан кемінде 30 күн бұрын берілуі тиіс.

Егер мерзімінен бұрын бұзу 13.2.3.-13.2.6. тармақтарында көрсетілген жағдайларға байланысты болса, страхования «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» шарттары аталған жағдайлар туындаған сәттен бастап тоқтатылады.

⁴ Егер «Автоперсона» сақтандыру шартының шарттарында басқаша көрсетілмесе

13.4. «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP» шарттары мерзімінен бұрын бұзылған жағдайда, Сақтандырушы жасалған сақтандыру төлемдері мен шығындарды, сақтандыру премиясының 25%-ын және сақтандыру премиясының белгілі бір бөлігін ұстап қалуға құқылы:

Шарт күшіне енген сәттен бастап оның мерзімінен бұрын тоқтатылған сәтіне дейін өткен мерзім	15 күнге дейін	16 күннен 1 айға дейін	1 айдан 2 айға дейін	2 айдан 3 айға дейін	3 айдан 4 айға дейін	4 айдан 5 айға дейін	5 айдан 6 айға дейін	6 айдан 7 айға дейін	7 айдан 8 айға дейін	8 айдан 9 айға дейін	9 айдан 10 айға дейін	10 айдан 11 айға дейін	11-тен астам
Сақтандырушы ұстайтын сақтандыру премиясының мөлшері (жылдық сақтандыру премиясының % түрінде	15	20	30	40	50	60	70	75	80	85	90	95	100

13.5. «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP» сақтандыру шарттары Сақтандырушының бастамасы бойынша шартты мерзімінен бұрын бұзған жағдайда, егер Сақтандырушы сақтандыру шартын өзгертуге немесе қосымша сақтандыру премиясын төлеуге (тәуекелді арттыруға сәйкес) Сақтандырушының талаптарын орындаудан бас тартса, сақтандыру шарты 13.4-бөлімде көрсетілген тәртіппен тоқтатылады.

13.6. «Расширенная» сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзған жағдайда сақтандыру премиялары қайтарылмайды.

14-БӨЛІМ. ҚОСЫМША ШАРТТАР

14.1. Сақтандыру төлемі жүзеге асқан жағдайда, Сақтандырушы барлық қажетті құжаттарды регресс құқығын жүзеге асыру үшін (ұйымдастырушылардың органдары) зиян келтірген тұлға(лар)ға беруі тиіс.

14.2. Егер Сақтандырылған, Сақтандырушы немесе Пайда алушы қажетті құжаттарды Сақтандырушыға беруден бас тартса немесе суброгацияны жүзеге асыру Сақтандыру төлемін талап еткен тұлғалардың кінәсінен қажет болса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін төлеу міндетінен босатылады.

14.3. «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» сақтандыру шарттарын өзгерту Сақтандырушы мен Сақтандыру алушының өзара келісімі бойынша, бір тараптың өтінішін екінші тарап алған күннен бастап бес банктік күн ішінде қосымша келісім арқылы жүзеге асырылады немесе арнайы шарттарда көрсетілуі мүмкін.

14.4. «Егер тараптардың бірі . «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» сақтандыру шартына өзгерістер енгізуге келіспесе, бес күндік мерзім ішінде шарттың бұрынғы шарттар бойынша әрекет етуі немесе тоқтатылуы мәселесі шешіледі.»

14.5. «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» сақтандыру шарты жоғалған жағдайда, Сақтандырушы Сақтандыру алушының жазбаша өтінішіне негізделіп көшірме шығарады.

14.6. «Стандарт», «Классик», «Хранитель», «Ущерб», «Автоперсона-1», «VIP», «Расширенная» сақтандыру шарты жоғалған жағдайда, оның көшірмесін рәсімдеу бойынша Сақтандырушының шығындары Сақтандыру алушы (Сақтандырылған) тарапынан Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне сәйкес өтініш берілген күнгі 0,1 айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде өтеледі.

14.7. Сақтандыру шарты жасалған кезде, Сақтандырушы мен Сақтандыру алушы осы Ережелердің жеке баптарын қолданбау және сақтандыру шарттарын қолданыстағы заңнама талаптарына сәйкес толықтыру туралы келісім жасай алады.

«15-БӨЛІМ. ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ»

15.1. «Стандарт», «Классик», «Қорғаушы», «Зиян», «Автоперсона-1», «VIP», «Кеңейтілген» сақтандыру шарттары бойынша Сақтандырушы мен Сақтандыру алушы арасындағы даулар келіссөздер жолымен шешіледі, келісімге қол жеткізілмеген жағдайда – Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен шешіледі.»